

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 23.11.1966, sp. zn. 4 Tz 62/66, ECLI:CZ:NS:1966:4.TZ.62.1966.1

Číslo: 21/1967

Právní věta: Trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. není trestným činem trvacím. Je dokonán okamžikem uplynutí doby, po kterou má pachatel jako československý občan povolen pobyt v cizině, pokud má současně úmysl buď vůbec nebo po delší dobu se nevrátit na území ČSSR. Řízení proti uprchlému nelze konat proti mladistvé osobě, a to ani v případě, že proti ní bylo vzneseno obvinění až po dovršení devatenáctého roku jejího věku.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 23.11.1966

Spisová značka: 4 Tz 62/66

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Opuštění republiky, Řízení proti uprchlému

Předpisy: 140/1961 Sb. § 109 odst. 2 141/1961 Sb. § 302

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 21/1967 sb. rozh.

Trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. není trestným činem trvacím. Je dokonán okamžikem uplynutí doby, po kterou má pachatel jako československý občan povolen pobyt v cizině, pokud má současně úmysl buď vůbec nebo po delší dobu se nevrátit na území ČSSR.

Řízení proti uprchlému nelze konat proti mladistvé osobě, a to ani v případě, že proti ní bylo vzneseno obvinění až po dovršení devatenáctého roku jejího věku.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. listopadu 1966 - [4 Tz 62/66.](#))

Rozsudkem okresního soudu v D. ze dne 18. 4. 1966 sp. zn. 1 T 207/66 byli odsouzeni mladistvý A, nar. 26. 1. 1947 a jeho matka obviněná B v řízení proti uprchlým podle § 302 tr. ř. pro trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. a uloženy jim za to nepodmíněné tresty odnětí svobody, a to mladistvému A za použití § 79 odst. 1 tr. zák. na dobu 10 měsíců a obviněné B na dobu 2 roků nepodmíněně, přičemž bylo vysloveno, že pro výkon trestu odnětí svobody se zařazují do první nápravně výchovné skupiny podle § 39 a odst. 2 písm. a) tr. zák. Tento rozsudek nabyl moci práva

dne 29. 4. 1966.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil Nejvyšší soud rozsudek okresního soudu ohledně mladistvého obviněného a vrátil věc okresnímu prokurátorovi, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle zjištění provedeného okresním soudem, odejel mladistvý A, nar. 26. 1. 1947, spolu se svou matkou, obviněnou B, na povolení čs. úřadů dne 1. 7. 1964 na návštěvu svých příbuzných do Německé spolkové republiky. Povolení bylo časově omezeno do 30. 7. 1964, kdy se měli vrátit do ČSSR. V této době se nevrátil a zůstal s matkou v NSR, kde se nadále oba zdržují bez povolení. Okresní prokurátor podal na mladistvého a na jeho matku obžalobu pro trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák., že bez povolení zůstali v cizině a zároveň navrhl soudu, aby konal i proti mladistvému řízení proti uprchlému podle § 302 tr. ř.

Předseda senátu okresního soudu přijal obžalobu okresního prokurátora podle § 194 tr. ř. a vyslovil, že bude konáno řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř., aniž by se blíže zabýval správností takového návrhu, pokud jde o A., který se trestného činu dopustil jako osoba mladistvá. Předseda senátu tak postupoval v rozporu s ustanovením § 181, § 185 odst. 1, § 186 odst. 1 písm. c), e), odst. 3, § 188 odst. 1 písm. f) tr. ř.

Po zahájení hlavního líčení soud rozhodl, že bude konáno řízení proti uprchlým podle § 302 tr. ř. a po hlavním líčení pak rozhodl rozsudkem tak, jak je výše uvedeno.

Tímto rozsudkem okresního soudu, jakož i řízením, které tomuto rozhodnutí předcházelo, byl porušen zákon v ustanovení § 302 odst. 2 tr. ř. ohledně mladistvého A, neboť ze spisu plyne, že A je narozen 26. ledna 1947, takže v době spáchání trestného činu, to je od 1. 7. 1964 (den odjezdu z ČSSR) až do 30. 7. 1964, do kdy měl povolený pobyt v NSR, nedovršil ani 17. rok svého věku, takže ohledně něho bylo nepřijatelné vést řízení proti uprchlému. Z odůvodnění rozsudku okresního soudu vyplývá, že okresní soud považoval spáchaný delikt za delikt trvalý, který byl mladistvým A. dokonán po dovršení 18. roku jeho věku. S tímto názorem nelze souhlasit.

Trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. není trestným činem trvalým. Je dokonán tím okamžikem, kdy uplyne lhůta, po kterou má pachatel jako československý občan povolen pobyt v cizině, pokud je současně prokázána i subjektivní stránka tohoto trestného činu, tj. úmysl pachatele se buď vůbec, nebo delší dobu nevrátit na zemi ČSSR. Jde o trestný čin, k jehož zákonným znakům patří pouze vědomé způsobení protiprávního stavu, že pachatel zůstane o své újmě v cizině bez povolení našich úřadů i po uplynutí lhůty povolené mu k pobytu v zahraničí. Nemůže být proto témuž pachateli přisuzováno páchaní tohoto trestného činu po celou dobu, po kterou se bez povolení vědomě po uvedené lhůtě zdržuje v cizině. Tomuto výkladu nasvědčuje i výslovné znění § 109 odst. 2 tr. zák., podle něhož je trestán ten československý občan, který zůstane bez povolení v cizině.

Skutečnost, že A spáchal trestný čin opuštění republiky jako mladistvý, měla rozhodující význam pro použití hmotně právních ustanovení trestního zákona, kterými se také soud řídil, když obviněnému uložil trest za použití ustanovení § 79 odst. 1 tr. zák. Avšak i z hlediska použití ustanovení druhého oddílu devatenácté hlavy tr. ř. (řízení proti uprchlému), bylo nutno obviněného A považovat za mladistvého, přestože bylo proti němu vzneseno obvinění až 21. 2. 1966, tedy po dovršení jeho devatenáctého roku. Ustanovení § 301 odst. 2 písm. b) tr. ř. o tom, že dojde-li k vznesení obvinění až po dovršení devatenáctého roku obviněného, neužije se ustanovení o řízení proti mladistvým, se vztahuje jen na ustanovení prvního oddílu devatenácté hlavy tr. ř., tj. na §§ 291 - 301 tr. ř., nikoli na ustanovení § 302 odst. 2 tr. ř. Proto řízení proti uprchlému nelze konat ani ohledně takového

mladistvého, u něhož bylo vzneseno obvinění až po devatenáctém roku jeho věku.